

Väsentliga frågor och arbetsprogram för vattenvården i Torne älvs vattenförvaltningsområde 2028–2033

JUKKA YLIKÖRKÖ (RED.) | PEKKA RÄINÄ | ANNUKKA PURO-TAHVANAINEN | NIINA KARJALAINEN |
ANNE LINDHOLM

Väsentliga frågor och arbetsprogram för vattenvården i Torne älvs vattenförvaltningsområde 2028–2033

JUKKA YLIKÖRKKÖ (RED.)

PEKKA RÄINÄ

ANNUKKA PURO-TAHVANAINEN

NIINA KARJALAINEN

ANNE LINDHOLM

RAPPORTER 81 | 2023

**VÄSENTLIGA FRÅGOR OCH ARBETSPROGRAM FÖR VATTENVÅRDEN I TORNE ÄLVS
VATTENFÖRVALTNINGSOMRÅDE 2028 – 2033**

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland

Ombrytning: UF-Centret

Pärmbild: Tatu Laukkanen

Kartor: Riku Elo

ISBN 978-952-314-211-6 (PDF)

ISSN 2242-2854 (webbpublikation)

URN:ISBN:978-952-314-211-6

www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

Vad handlar detta samråd om?	2
Vad vi nu önskar respons på.....	3
Hur utnyttjas responsen?.....	4
Hur och när kan jag lämna in min åsikt för kännedom?	4
Torne älvs vattenförvaltningsområde	5
Väsentliga vattenvårdsfrågor	7
1.Grundvattenskydd.....	7
2. Hantering av vatten och belastning i ett föränderligt klimat som utgår från avrinningsområdet	9
Främjande av planering av avrinningsområden och vattenhantering	9
Skogsbruk	10
Jordbruk	11
Målen för vattenvården beaktas i planeringen av nya projekt redan från början	12
3. Istandsättning av vattenlivsmiljöer	13
Istandsättning av strömmande vatten och minskning av olägenheterna av vattenbyggande	13
Vattenföringen och vattenståndet i de reglerade vattnen görs mer naturliga	14
Istandsättning av sjöar	15
4. Förbättra vattenvårdsåtgärdernas effektivitet.....	16
Arbetsprogram och tidtabell för översyn av planen.....	18
Miljökonsekvensbedömning.....	19
Bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser	20
Information och de viktigaste informationskällorna	21
Kontaktuppgifter.....	22
Presentationsblad.....	23
Kuvailulehti.....	24

Vad handlar detta samråd om?

I Finland utarbetas vart sjätte år vattenförvaltningsplaner enligt lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen för sju vattenförvaltningsområden i Fastlandsfinland och på Åland. De tredje vattenförvaltningsplanerna för åren 2022 – 2027 godkändes av statsrådet i slutet av 2021. Nu bereds en uppdatering av vattenförvaltningsplanerna för vårdperioden 2028 – 2033. För beredningen hörs för varje vattenförvaltningsområde om arbetsprogrammet för planeringen och centrala frågor inom vattenvården samt om utarbetandet av miljörapporten för förvaltningsplanen 15.12.2023 – 17.6.2024. Samrådet ordnas så att alla kan framföra sina egna synpunkter och sin sakkunskap för vattenvården. Detta samrådsdokument gäller den finska delen av Torne älvs vattenförvaltningsområde (VHA 6).

Målet med vattenvården är att hindra att tillståndet i vattendragen, sjöarna och kustvattnen försämras och att sträva efter att alla vatten uppnår åtminstone god status. För att nå målet planerar och vidtar man åtgärder som förbättrar vattnens status samt följer upp effekterna i alla vattenförvaltningsområden i Finland (bild 1).

Bild 1. Finlands vattenförvaltningsområden samt gränserna för ansvarsområdena Miljö och naturresurser vid de NTM-centraler som ansvarar för planeringen.

Vattenförvaltningsområden

- 1 Vuoksen
- 2 Kymmene älv-Finska viken
- 3 Kumo älv-Skärgårdshavet-Bottenhavet
- 4 Ule älv-Ijo älv
- 5 Kemi älv

Internationella vattenförvaltningsområden

- 6 Torne älv (tillsammans med Sverige)
- 7 Tana älv-Neidenälv-Pasvik älv (tillsammans med Norge)
- 8 Landskapet Åland sörjer för verkställandet av ramdirektivet för vattenpolitiken själv och utgör ett separat vattenförvaltningsområde

- Vattenförvaltningsområde
- NTM-central, ansvarsområdet för miljö och naturresurser

0 100 200 300 km

Planeringen av vattenvården framskrider i sexårsperioder (bild 2). Under den planeringsomgång som nu inlemts granskar man vattenförvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen för varje vattenförvaltningsområde i ett omfattande samarbete och i samråd med olika aktörer. Under det samråd som för närvarande pågår begär vi respons om arbetsprogrammet och tidtabellen för planeringen samt om centrala frågor inom vattenvården. Dessutom berättar vi om beredningen av en miljörapport enligt SMB-lagen. Repsonen utnyttjas i beredningen av åtgärdsprogrammen och vattenförvaltningsplanen. Sammanfattningen av den antecknas i vattenförvaltningsplanen, som kommer att höras som förslag 2026.

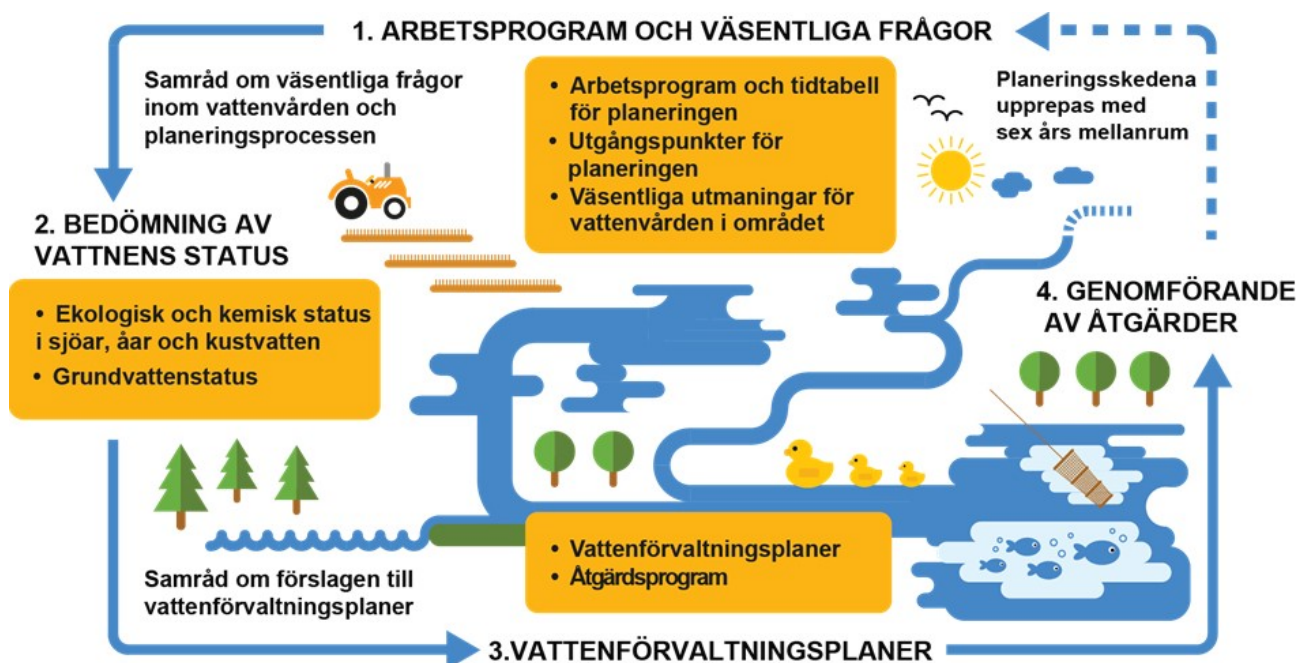

Bild 2. Planeringsprocessen för vattenvården

I detta dokument presenteras endast ett sammandrag av statusbedömningen av vattenförvaltningsplanen för åren 2022–2027. Om du vill kan du bekanta dig med den gällande vattenförvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet som finns tillgängliga på [webbplatsen för Torne älvs vattenförvaltningsområde](#) (på finska). Dessutom finns bakgrundsinformation om vattnets status i karttjänsterna, såsom [vattenkartan](#) (på finska).

Vad vi nu önskar respons på

Under detta samråd ber vi om respons på tre ämnesshelheter: 1) **centrala frågor** i anslutning till vattenvården, 2) vattenvårdens **arbetsprogram, tidtabell för planeringen och förfarandena för deltagande** samt 3) beredningen av och innehållet i den **miljörapport** som ska utarbetas om vattenförvaltningsplanen.

Centrala frågor är frågor som det är meningen att man inom vattenvården ska fästa särskild uppmärksamhet vid när nästa vattenförvaltningsplan bereds. De kan gälla till exempel centrala problem och utvecklingsbehov i anslutning till vattnets status; metoder och åtgärder med vilka vattnets status kan förbättras eller till exempel finansierings- och samarbetsmöjligheter. Arbetsprogrammet och tidtabellen för planeringen är desamma i alla vattenförvaltningsområden. Däremot varierar de centrala frågorna inom vattenvården och den regionala organiseringen av planeringen. I detta dokument behandlas centrala frågor som gäller förbättring av statusen i sjöar, älvar, grundvatten och kustvatten i Torne älvs vattenförvaltningsområde.

Detta samrådsdokument gäller den finska delen av Torne älvs vattenförvaltningsområde. Sverige utarbetar sina samrådsdokument för sitt eget område under 2024.

Hur utnyttjas responsen?

Samrådet ordnas så att medborgare, medborgarorganisationer, ägare av vattenområden, verksamhetsutövare, statliga ämbetsverk, kommuner och andra instanser kan framföra sina synpunkter och sin sakkunskap till vattenvården. Genom att öka samarbetet kan många problem förebyggas eller åtgärdas. Genom att ge respons kan du till exempel påverka hur vattendragen, kustvattnen och grundvattnen i ditt område samt funktioner som påverkar deras status beaktas i planeringen. Responsen utnyttjas vid granskningen av åtgärdsprogrammen och vattenförvaltningsplanen och vid utvecklingen av verkställandet av vattenvården. Sammanfattningen av responsen antecknas i vattenförvaltningsplanen.

Hur och när kan jag lämna in min åsikt för kännedom?

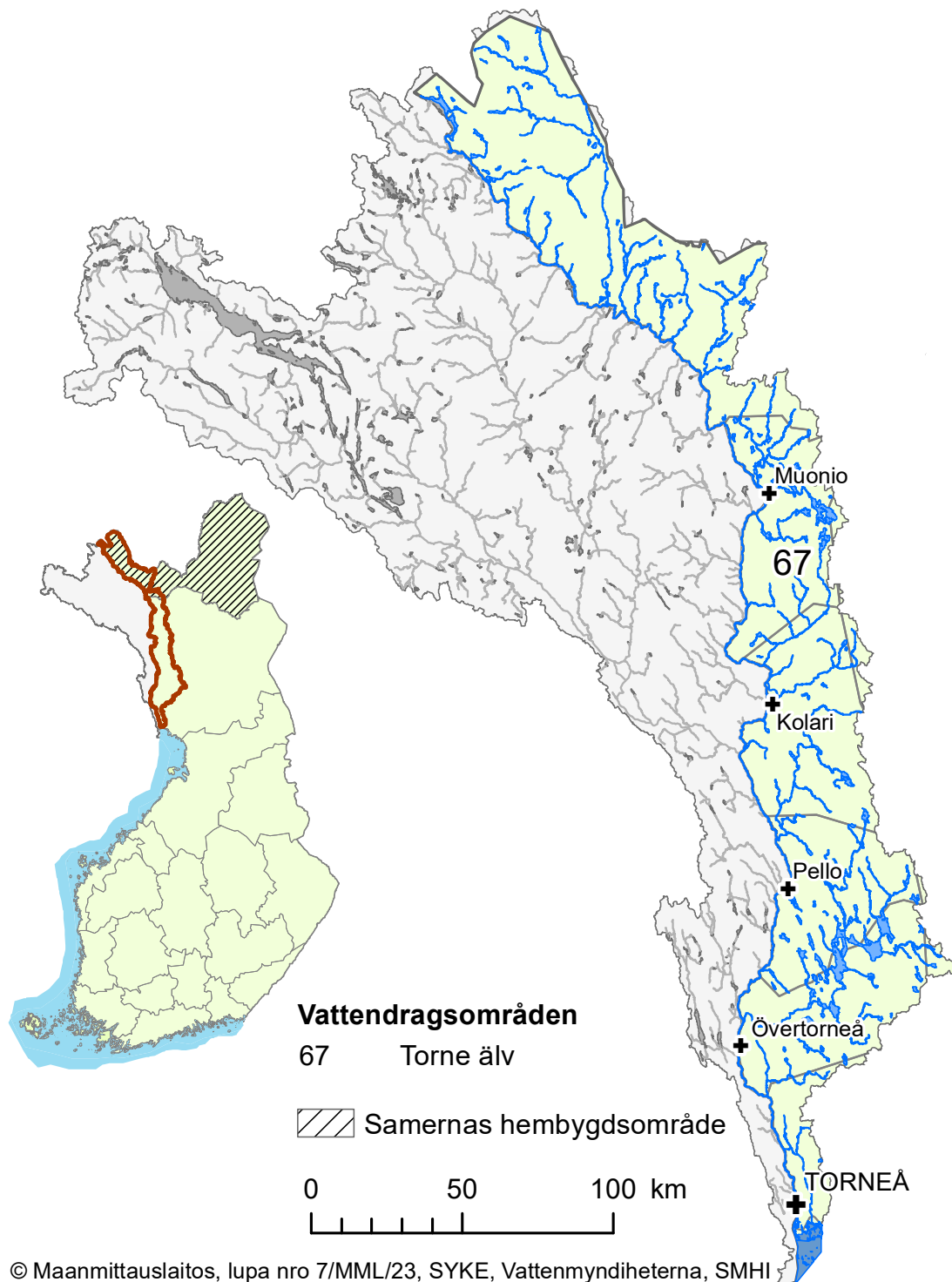
De samråd som pågår i ett halvt år genomförs samtidigt i alla vattenförvaltningsområden i Finland. Sista inlämningsdag för samrådsresponsen är den 17 juni 2024. Det lönar sig dock att ge utlåtanden, åsikter och ställningstaganden i god tid före tidsfristen.

Vi önskar att responsen i första hand lämnas in i elektronisk form via webbplatsen www.lausuntopalvelu.fi Responsen kan också skickas per e-post eller som brev till registratorskontoret vid NTM-centralen i Lapp-land (kontaktuppgifter finns i slutet av detta dokument). Respons i Word-format gör behandlingen snabbare och enklare.

Torne älvs vattenförvaltningsområde

Vattenförvaltningsområdena har avgränsats så att de innehåller hela vattendrag. Således kan de delas upp i regioner i flera länder. Drygt en tredjedel av Torne älvs vattenförvaltningsområde finns i Finland och resten i Sverige i Lappland samt till små delar i Finnmark i Norge (bild 3). Finland och Sverige utarbetar för sina områden vattenförvaltningsplaner och åtgärdsprogram som samordnas. Största delen av vattnen i området hör till Torne älvs Natura-område.

© Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/23, SYKE, Vattenmyndigheterna, SMHI

Bild 3. Torne älvs vattenförvaltningsområde

Den senaste bedömningen av ytvattens ekologiska status i vattenförvaltningsområdet gjordes 2019 och följande statusbedömningar färdigställs under 2025. Största delen av de vattendrag vars goda status inte har uppnåtts eller vars status har bedömts riskera att försämrans utan åtgärder finns i vattenförvaltningsområdets södra och mellersta delar (bild 4). Vattendragens status i vattenförvaltningsområdet har påverkats av såväl diffus belastning och punktbelastning som fysisk bearbetning av mark- och vattenmiljön. Faktorer som förändrar vattendragen koncentreras till vattenförvaltningsområdets södra del. Flottningsrensningarna samt myr- och skogsdikningarna har förändrat vattendragens status allra mest. I Tengeli älvs vattensystem har vattens status förändrats av reglering och byggande.

Aarna och älvarna för med sig rikligt med sötvatten till Bottenviken, med vilket humus och näringsämnen transporteras från avrinningsområdet. Det finns stålindustri vid Torneås kust. Dessutom släpps det renade avloppsvattnet från Torneå och Haparanda ut vid Torne älvs mynning. Kustvattnen karakteriseras förutom av en låg salthalt även av grunt vatten och istäckt vintersäsong. Strandzonen förändras ständigt till följd av landhöjningen.

Byggandet av hamnar och farleder har förändrat strandlinjen och havsbotten utanför Torneå. Trycket på kust- och havsområdet ökar. I Bottenviken planeras ett stort antal vindkraftsparker som skulle placeras i grunda områden.

För grundvattnen bedöms den kvantitativa statusen och den kvalitativa statusen. Till riskområden har man utsett grundvattenområden där man har observerat överskridningar av miljökvalitetsnormerna i grundvattenkvaliteten vid en eller flera observationspunkter beträffande de ämnen som räknas upp i bilaga 7A till förordningen om vattenvårdsförvaltningen (1040/2006). I Torneå vattenförvaltningsområde finns tre sådana riskgrundvattenområden. Till utredningsobjekt har man utsett grundvattenområden där det finns riskfyllda verksamheter, men där man har saknat tillräcklig information om grundvattenkvaliteten för att avgöra hur de mänskliga verksamheterna påverkar området i fråga. I vattenförvaltningsområdet har sammanlagt sju grundvattenområden utsetts till utredningsobjekt (bild 5).

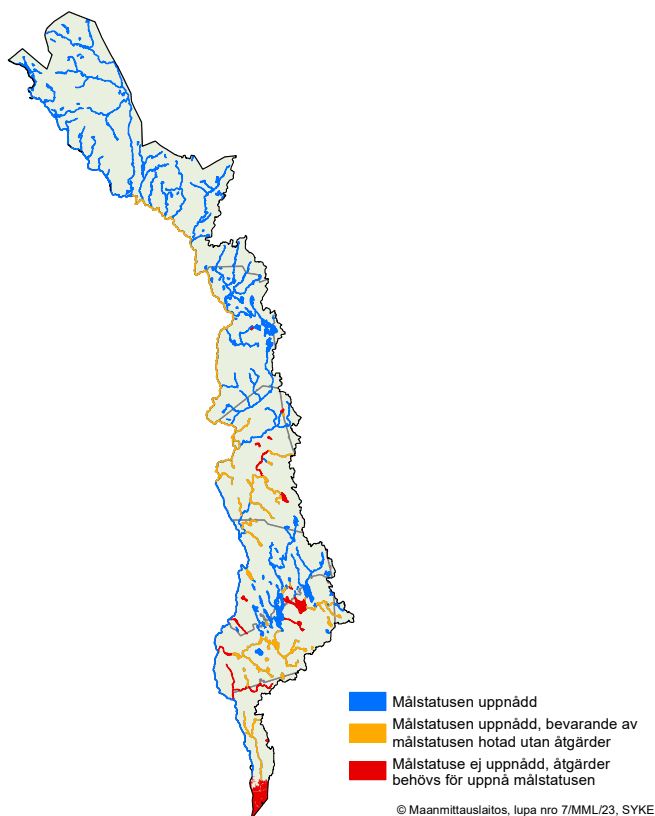

Bild 4. Ytvatten som har sämre än god status eller riskerar att försämrans i Torne älvs vattenförvaltningsområde

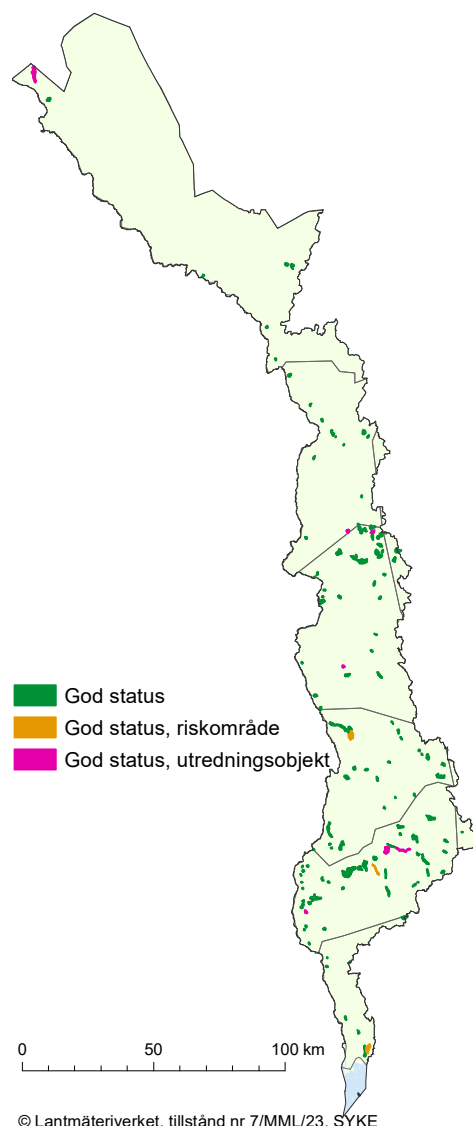

Bild 5. Grundvatten som är föremål för utredning och riskgrundvattenområden i Torne älvs vattenförvaltningsområde enligt vattenförvaltningsplanen 2022.

Väsentliga vattenvårdsfrågor

I detta kapitel lyfter vi fram frågor som man i vattenförvaltningsområdet kommer att betona i granskningen av vattenförvaltningsplanen och i det praktiska arbetet för att förbättra vattnens status. Samarbetsgruppen för vattenvården i Lappland har deltagit i beredningen av de centrala frågorna.

Perspektiven är indelade i fyra huvudteman: 1) Skydd av grundvatten 2) Hantering av vatten och belastning i ett föränderligt klimat som utgår från avrinningsområdet, 3) Istandsättning av vattenlivsmiljöer samt 4) Förbättring av vattenvårdsåtgärdernas effektivitet.

För alla teman kan du bland annat ta ställning till om rätt saker har lyfts fram och vilka andra frågor som borde betonas i nästa vattenförvaltningsplan. Dessutom kan du lägga fram lösningar och förbättringsförslag för de nuvarande verksamhetsmodellerna för att förbättra vattnens status. I detta dokument presenteras inga åtgärder eller lösningar för att utveckla styrmedlen för att lösa problempunkterna. Förslagen görs i den kommande förvaltningsplanen bl.a. utifrån responsen från detta samråd. För en stor del av de centrala frågorna har åtgärder och utveckling av styrmedlen redan presenterats i den föregående vattenförvaltningsplanen och arbetet för att främja dem pågår.

I dokumentet presenteras några frågor som du kan använda i responsen om du vill.

1. Grundvattenskydd

I Torne älvs vattenförvaltningsområde är de viktigaste grundvattentillgångarna ofta förknippade med åsryggar. Grundvattenresurserna i vattenförvaltningsområdet är rikliga i förhållande till användningen, men grundvattenområdena är inte jämnt fördelade. Alla vattentjänstverk i vattenförvaltningsområdet använder grundvatten som råvatten. I grundvattenområdena i vattenförvaltningsområdets kommuncentra och bytätorter finns olika funktioner som orsakar risker. De vanligaste hotfaktorerna mot grundvattnet är behandling av avloppsvatten från bosättning, utvidgning av samhällen samt förorenade markområden (bl.a. skjutbanor, bränsledistribution, gamla avstjälningsplatser).

Varför är detta centralt?

- Förebyggande grundvattenskydd är av största vikt, eftersom det både är dyrt och svårt att reparera skadorna i efterhand (till exempel sanering av förorenat grundvatten), i vissa fall till och med omöjligt.
- I grundvattenskyddet kan man inte enbart stödja sig på skyddet av befintliga vattentäkter, eftersom även de undersökta vattentäcksplatserna ska anses användbara för eventuella krissituationer.
- Klimatförändringen orsakar konsekvenser för grundvattnets mängd och kvalitet, som kan orsaka oförutsedda situationer (t.ex. långa torra perioder, störtregn, översvämningar). Små grundvattenförekoster är särskilt känsliga för förändringar.
- Man är allt mer medveten om hur viktigt det är med grundvattenskydd, vilket beror på att användningen av grundvattnet har ökat och att riskerna för grundvattnet har identifierats bättre.
- Grundvattenskyddet har i en enkät som kartlägger centrala huvudteman i Torne älvs vattenförvaltningsområde upplevts som det allra viktigaste temat. Även skyddet av ekosystem som är direkt beroende av grundvatten är enligt enkäten ett av de viktigaste temana.
- Ett tillräckligt kunskapsunderlag om grundvattenområdenas hydrogeologiska förhållanden och å andra sidan identifieringen av riskfunktionerna i områdena samt deras verkningmekanismer är viktigt bl.a. med tanke på planeringen av markanvändningen (t.ex. planläggningen).

Vad har gjorts för att trygga grundvattnets kemiska och kvantitativa status?

- Man har gett handledning och rådgivning om verksamhet i grundvattenområden, till exempel i anslutning till markanvändning och planläggning, marktäkt och skogsbruk.
- Beaktandet av grundvattenfrågor i planläggningen har utvecklats.
- PIMA-objekt i grundvattenområden har undersökts och iståndsatts.
- Man har strävat efter att öka kunskapsunderlaget om riskerna med grundvattnet och grundvattenförhållandena i formationerna genom att utarbeta skyddsplaner för grundvattnet och strukturutredningar för åsen i några grundvattenområden.

Vad fördröjer uppnåendet av målen?

- Grundvattenområdena utsätts ofta för mycket markanvändningstryck som strider mot grundvattenskyddet.
- Man är bättre medveten om grundvattenfrågor än tidigare, men de nödvändiga skyddsåtgärderna upplevs som dyra och fördröjande. Förändringarna i verksamhetssätten och attityderna är långsamma.
- De nuvarande grundvattenåtgärderna inom vattenvården är inte till alla delar tillräckligt konkreta för att man med hjälp av dem ska kunna förhindra uppkomsten av skadliga konsekvenser och å andra sidan minska de redan uppkomna konsekvenserna. Åtgärderna har ofta också planerats ur södra Finlands synvinkel, vilket minskar åtgärdsutbudet. Som exempel kan här nämnas marktäktståtgärder.
- Yt- och grundvatten granskas ofta som separata helheter, även om de är i nära växelverkan med varandra. I synnerhet informationen om ekosystem som är beroende av grundvatten är fortfarande bristfällig.
- Informationen om grundvattenområden är ofta spridd mellan olika aktörer och överlag borde kunskapsunderlaget om grundvattenområden ökas. Till exempel har endast några skyddsplaner och strukturutredningar utarbetats i hela Lappland, och inga i Torne älvs vattenförvaltningsområde.
- Kommunernas vilja att utarbeta skyddsplaner och strukturutredningar för åsar är ganska liten i vattenförvaltningsområdet, eftersom kommunerna upplever att de inte har tillräckliga resurser för att genomföra projekten. Enligt det nuvarande systemet kan endast kommunen ansöka om understöd för att utarbeta en skyddsplan, vilket för sin del skapar hinder för genomförandet av projekten.
- Den riksomfattande centraliseringen av PIMA-uppgifterna vid NTM-centralerna tar bort finansiering och uppmärksamhet från objekten i vattenförvaltningsområdet, eftersom prioriteten ligger på objekten i södra Finland. Dessutom står de riksomfattande riktlinjerna för till exempel iståndsättning av herrelösa PIMA-objekt i konflikt med målen för vattenvården, vilket kan leda till att inte ens alla objekt som finns i grundvattenområden av klass 1 iståndsatts.

Exempel på saker att fundera på i responsen

- Vilka åtgärder och styrmedel för att minska olägenheterna för grundvattnet borde man fästa särskild uppmärksamhet vid i följande förvaltningsplan? Vilka konkreta åtgärder krävs för att uppnå målen?
- Har målen för vattenvården i fråga om grundvattnen beaktats tillräckligt t.ex. i planläggningen och i förfarandena för miljökonsekvensbedömning?
- Hur kunde kommunerna uppmuntras att utarbeta skyddsplaner för grundvattnet och strukturutredningar för åsen?
- Hur borde behandlingen av grundvattenärenden i vattenförvaltningsplanen utvecklas?

2. Hantering av vatten och belastning i ett föränderligt klimat som utgår från avrinningsområdet

Vattenhanteringen i avrinningsområdena och förbättringen av vattenhållningskapaciteten har stor betydelse både för minskningen av belastningen och för beredskapen inför föränderliga vattenförhållanden. De centrala belastande ämnena är näringsämnen som orsakar eutrofiering och föreningar som förstärker vattnets mörkfärgning. Det finns många miljöfarliga och skadliga ämnen och nya identifieras årligen. Mer än tidigare har man insett hur mikroplast transporteras och förekommer i vattnet. Mikroplaster transporteras till vattendragen bland annat från hushållen och trafiken samt med avloppsvatten från tätbebyggelse och dagvatten. De olägenheter som mikroplaster orsakar ökar på grund av att de är vanliga och långvariga.

Markanvändningen och torrlägningsverksamheten, i synnerhet dikningen av torvmarker, har gjort avrinningen extremare och ökat humus-, sediment- och näringsbelastningen. Till exempel har skadliga perioder av lågvattenföring i bäckar och andra små strömmande vatten blivit vanligare och deras varaktighet har förlängts. Mörkfärgningen som den ökade humushalten orsakar har också ekologiska konsekvenser för vattendragen. Mörkfärgningen förändrar ljus-, temperatur- och syreförhållandena i vattendragen, inskränker organismernas livsrum, minskar vattendragens produktivitet och gör arterna ensidigare. Klimatförändringen stärker till många delar av de ovan beskrivna skadliga konsekvenserna när bl.a. nederbörds- och temperaturförhållandena förändras.

Den diffusa belastningen är en betydande belastning i 90 procent av de vattenförekomster i vattenförvaltningsområdet som har sämre än god status eller riskerar att försämra statusen. Målet med hanteringen av diffus belastning är att förhindra att belastande ämnen rinner ut från avrinningsområdet eller att stoppa dem så fort som möjligt. Detta är mycket effektivare än att separera ämnen från avrinningsvatten senare. I de flesta vattendrag i vattenförvaltningsområdet är största delen av belastningen diffus belastning: näringsämnen och andra ämnen som huvudsakligen kommer från skogar och åkrar. Dessa rinner ut i åar och älvar, sjöar och kustvatten via ett stort antal diken, bäckar och rännilar.

Punktbelastningen är en betydande belastning i 10 procent av de vattenförekomster i vattenförvaltningsområdet som har sämre än god status eller riskerar att försämra statusen. De viktigaste bosättningsklustren i vattenförvaltningsområdet med service och produktionsanläggningar på båda sidor om gränsälven finns i Torne älvs område. Produktionen av råvaror och produktionsanläggningar för förnybar energi som behövs för att förbereda sig för klimatförändringen och för ett kolneutralt samhälle kan öka i vattenförvaltningsområdet.

Främjande av planering av avrinningsområden och vattenhantering

Varför är detta centralt?

För att förbättra vattnens status krävs det att man gör rätt riktade åtgärder i avrinningsområdet. I planeringen av avrinningsområden kan man granska belastningar och åtgärdsbehov som påverkar vattnens status med beaktande av alla markanvändningsformer.

Med hjälp av planeringen av avrinningsområden och vattenhanteringen som utgår från avrinningsområdena kan man samordna åtgärderna för vatten- och naturvård, vård av fiskbestånden, minskning av riskerna för översvämningar och torka samt förbättring av jord- och skogsbrukets och samhällenas klimat-hållbarhet.

Vad har gjorts för att främja planeringen av avrinningsområden?

- Man har strävat efter att lyfta fram den centrala planeringen av avrinningsområden genom nya incitamentssystem för jord- och skogsbruket
- Jord- och skogsbruksministeriet samt miljöministeriet har beviljat understöd för utveckling av vattenhanteringen inom jord- och skogsbruket. Syftet med detta har för sin del varit att utveckla planeringen av avrinningsområden och granskningen utifrån avrinningsområdena
- Jord- och skogsbruks- och miljöministeriet bereder en gemensam färdplan för planeringen av avrinningsområden där målbilden för planeringen av avrinningsområden presenteras samt åtgärder på kort och lång sikt som syftar till detta.

Vad fördröjer uppnåendet av målen?

- Det finns ingen allmän praxis och inga permanenta ansvariga instanser för planering och samordning av avrinningsområden.
- Branschspecifika styrmedel och stödsystem styr inte verksamhet som utgår från avrinningsområden och lösningar med flera mål.
- Kunskaperna om planering av avrinningsområden och vattenhantering med flera mål är bristfälliga.
- Få aktörer i Lappland.

Skogsbruk

Varför är detta centralt?

- De konsekvenser för vattendragen som skogsbruket orsakar är en betydande faktor som försämrar statusen i 85 procent av de vattenförekomster i vattenförvaltningsområdet som har sämre än god status eller riskerar att försämrastatusen.
- Utöver näringsbelastningen är förändringarna i vattenföringen och vattenståndet samt ökningen av halten av fasta partiklar och humus till följd av ökad erosion den huvudsakliga orsaken till igenslamningen av små strömmande vatten och sjöar.
- Skogsbruksåtgärderna tillsammans med tidigare rensningar av bäckfåror är den huvudsakliga orsaken till behoven av iståndsättning i småvatten.
- Trycket på vattnen från skogsbruket minskar åtminstone inte när efterfrågan på virke ökar.

Vad har gjorts för att minska konsekvenserna för vattendragen?

- Det nya incitamentssystemet för skogsvård METKA (2024-) innehåller en möjlighet till övergripande planering av myrskogarna och 100 procent finansiering för vattenskyddskonstruktioner, iståndsättningsdikningar stöds inte i fortsättningen.
- Rekommendationerna för skogsvård har uppdaterats, certifieringskriterierna (PEFC och FSC) har förnyats (bl.a. bredare skyddsremsor)
- Genom att övervaka dikningen vid skogscentralen och NTM-centralen ingriper man i missförhållanden och ökar kunskapen om hur konsekvenserna för vattendragen kan minskas.
- Forststyrelsens projekt för iståndsättning och återställning av myrar samt Skogscentralens naturvårdsprojekt har främjat vattenförvaltningen och vattenvården i avrinningsområdena.
- Forskningsprojekten har gett information om belastningen från skogsbruket och utvecklat nya metoder för att minska skadorna på vattendragen (t.ex. användning av trämaterial, dräneringsmetoder)
- Genom utbildning och rådgivning inom skogsbrukssektorn har man främjat vattenskyddet

Vad fördröjer uppnåendet av målen?

- Med nuvarande vattenskyddspraxis kan man inte förhindra konsekvenserna i tillräcklig utsträckning (t.ex. lösliga näringsämnen och humus)
- Dikningens inverkan på näringsbelastningen varar längre och till och med stärks med åldern i motsats till vad som tidigare antogs och metoderna för att minska belastningen från gamla diken är otillräckliga i förhållande till behovet
- Uppkomsten av belastning förhindras inte tillräckligt genom åtgärder på land (t.ex. dikningsbehov och -sätt, avverkningsmängder i förhållande till avrinningsområdets storlek)
- Klimatförändringen förstärker skadliga konsekvenser för vattendragen
- En stor del av de åtgärder som påverkar den diffusa belastningen grundar sig på frivillighet.
- Man har inte alltid lyckats rikta åtgärderna mot områden som är problematiska med tanke på vattenvården.

Jordbruk

Varför är detta centralt?

- De konsekvenser för vattendragen som jordbruket orsakar är en betydande faktor som försämrar statusen i 24 procent av de vattenförekomster i vattenförvaltningsområdet som har sämre än god status eller riskerar att försämrastatusen.
- Jordbruket är koncentrerat till vattenförvaltningsområdets södra del.
- Belastningen från jordbruket (näringsämnen, fasta partiklar, organiska ämnen) kommer i huvudsak från åkrarna, dräneringen har betydande konsekvenser för hydrologin
- Klimatförändringen förväntas öka belastningen från jordbruket

Vad har gjorts för att minska konsekvenserna för vattendragen?

- Det viktigaste styrmedlet för att minska jordbrukets inverkan på vattendragen är miljöstödet för jordbruket
- Gödselmängderna har minskat
- Man har forskat i torvmarksodlingens konsekvenser för klimatet och vattendragen och utvecklat metoderna bland annat i Naturresursinstitutet
- Lösningar för användning av gödsel och återvinning av näringsämnen har utvecklats i flera projekt
- I projekten, bl.a. Miljösmarta jordbrukare, har man sökt metoder för att effektivisera vattenskyddet och ökat jordbruksaktörernas kunskap och medvetenhet

Vad fördröjer uppnåendet av målen?

- Näringsämnen som bundits till den organiska substansen i stallgödsel frigörs mycket långsamt till växterna. Därför är man tvungen att använda konstgödsel, även om näringsbalansen uppvisar ett överskott.
- Åkermarkernas genomsnittliga fosforhalt har sjunkit under de senaste tjugo åren och trenden fortsätter att sjunka, men åkrarnas fosforreserv minskar långsamt.
- Åtgärderna har inte riktats tillräckligt till områden som är problematiska med tanke på vattenvården

Målen för vattenvården beaktas i planeringen av nya projekt redan från början

Varför är detta centralt?

- Nya projekt planeras och genomförs i snabb takt bland annat i och med den gröna övergången
- Nya projekt kan försämra vattenförekomsternas ekologiska status eller förhindra att god status uppnås endast om de stränga kriterierna i lagen uppfylls
- Beaktandet av målen för vattenvården och kännedomen om den befintliga belastningen från början av projektet förbättrar styrningen av projektets placering, minimeringen av olägenheter samt projektets framskridande

Vad har gjorts för att främja detta?

- I större projekt bedöms konsekvenserna för vattensystemet och konsekvenserna för målen för vattenvården som en del av miljökonsekvensbedömningen och en eventuell tillståndsbehandling samt beaktas t.ex. i tillståndsvillkoren och planbestämmelserna.
- Vid behandlingen av en dikningsanmälan enligt vattenlagen bedöms konsekvenserna för vattnens status och vattenskyddsåtgärdernas tillräcklighet och ges nödvändig styrning. Vid dikningsförrättningar beaktas målen för vattenvården.

Var finns det något att förbättra?

- Projektets alla potentiella konsekvenser för yt- och grundvattnen samt deras betydelse för målen för vattenvården ska beaktas i tillräcklig utsträckning redan från början av projektet.
- Projektets sammantagna konsekvenser med befintlig belastning och andra nya projekt ska bedömas i ett tillräckligt tidigt skede, t.ex. som grund för alternativa planer/placeringsplatser.
- Planeringen av åtgärder och kompensationsåtgärder som lindrar konsekvenserna för vattendragen ska vara en fast del av projektplaneringen från början av projektet
- Utredning av tillståndet före projektet genom tillräcklig förhandskontroll

Exempel på saker att fundera på i responsen

- I vilka delar av vattenförvaltningsområdet finns det särskilt behov av avrinningsområdesplanering som samordnar åtgärderna för vattenvården och markanvändningen? Varför?
- Vilka aktörer kan ta ansvar för att samordna åtgärderna i avrinningsområdena i olika delar av vattenförvaltningsområdet?
- Hur kan vi öka samarbetet i vattenförvaltningsområdet på avrinningsområdesnivå?
- Vilka faktorer i anslutning till planeringen av avrinningsområden och vattenhanteringen bör beaktas i den kommande förvaltningsplanen?
- Är de ovan presenterade bedömningarna av skogsbrukets effekter och åtgärdernas utvecklingsbehov i rätt riktning?
- Garanterar det nya stödsystemet (METKA) i tillräcklig utsträckning nivån på vattenskyddet inom skogsbruket?
- Vilka åtgärder och styrmedel för att minska jord- och skogsbrukets skador på vattendragen borde man fästa särskild uppmärksamhet vid i följande förvaltningsplan?
- Garanterar miljöstödsystemet för jordbruket på ett tillräckligt sätt nivån på vattenskyddet?
- Vad borde man särskilt beakta för att samordna målen för projekten för den gröna övergången och målen för vattenvården?
- Hur kan man i större utsträckning beakta projektets sammantagna konsekvenser för yt- och grundvattnet, och skulle det vara möjligt att behandla ärendet som en helhet, eftersom yt- och grundvatten inte är helt separata element från varandra?

- borde ekologisk kompensation användas som ett sätt att förhindra att vattendragens status försämras
- Beaktas målen för vattenvården tillräckligt t.ex. i planläggningen och förfarandena för miljökonsekvensbedömning?
- Hur borde behandlingen av nya projekt utvecklas i nästa förvaltningsplan?

3. Istandsättning av vattenlivsmiljöer

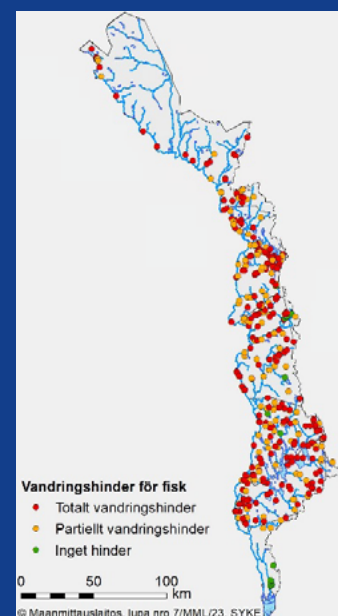
Åtgärderna i anslutning till vattenbyggandet har försämrat vattenorganismernas livsmiljöer och gjort det svårare för fiskar och andra vattenorganismer att röra sig fritt i vattendragen. Även om en minskning av belastningen ofta är en betydande åtgärd för att uppnå statusmålet, behövs också åtgärder som syftar till att förbättra den strukturella och hydrologiska statusen samt minska tillgängligheten för att uppnå statusmålet. I vissa vattenförekomster kan istandsättning av livsmiljön, utveckling av regleringen eller tryggnad av den fria rörligheten vara den viktigaste åtgärden för att uppnå en god status. I sjöar med inre belastning behövs förutom en minskning av den yttre belastningen även istandsättningsåtgärder för sjön, med vilka man avsevärt kan påskynda förbättringen av statusen.

Istandsättning av strömmande vatten och minskning av olägenheterna av vattenbyggande

Varför är detta centralt?

- Rensning, uträtning och invallning av strömmande vatten har försämrat kvaliteten på fiskarnas och andra vattenorganismers livsmiljöer och minskat deras antal.
- Dammar och andra vattenkonstruktioner samt konstruktioner under vägar stör eller hindrar fiskar och andra vattenorganismer från att röra sig i vattendragen och kan i värsta fall förhindra de vandrande arternas livscykel i hela avrinningsområdet.
- Antalet istandsättningar av bäckar har ökat, men i hela vattenförvaltningsområdet behövs ännu många utredningar av behovet av istandsättning och istandsättningsåtgärder.
- I vattenförvaltningsområdet är vattenbyggandet (vandringshinder, hydrologiska förändringar) en betydande belastning i sammanlagt 35 vattenförekomster som har sämre än god status eller riskerar att försämma statusen.

Vägtrummor i små strömmande vatten utgör ofta ett vandringshinder för fiskar och andra vattenorganismer. På basis av cirka tusen kartlagda objekt i vattenförvaltningsområdet utgör drygt en tredjedel av vägövergångarna ett totalt eller partiellt vandringshinder. Ett av de centrala målen för vattenvården är organismernas fria rörlighet i vattendragen. Genom god planering kan uppkomsten av nya hinder förhindras och man satsar på att avlägsna de nuvarande hindren bl.a. i det pågående projektet TRIWA-Life.

Vad har gjorts för att minska skadorna?

- Av de flottledsåterställda biflöderna i Torne-Muonio älv har Jerisjoki, Ylläsjoki, Äkäsjoki och Naamijokis nedre lopp iståndsatts
- Projekt för iståndsättning av strömmande vatten har också genomförts i Tengeli älvs källflöden
- År 2023 inleddes projektet TRIWA LIFE, inom ramen för vilket en betydande del av de rensade forsarna i Naamijoki och Tengeli älv restaureras.
- Vandringshinder och behov av iståndsättning i medelstora och mindre strömmande vatten har utretts, iståndsättningsplaner har utarbetats och även iståndsättningar av forsar har genomförts med projektfinansiering
- Tyngdpunkten i iståndsättningen av strömmande vatten har flyttats till iståndsättning av små åar och bäckar och minskning av det hinder som orsakas av vägunderföringar. Bedömning av bäckarnas tillstånd och iståndsättningsåtgärder har genomförts inom ramen för livsmiljöprogrammet HELMI

Vad fördröjer uppnåendet av målen?

- Planeringen, tillståndsbehandlingen och genomförandet av fiskleder tar mycket tid
- Behovet av iståndsättning är stort i förhållande till de tillgängliga resurserna för planering och genomförande
- I de iståndsättningar av strömmande vatten som gjordes för flera årtionden sedan beaktades inte i tillräcklig utsträckning återställandet av lek- och yngelområden, vilket kräver kompletterande iståndsättningar
- I synnerhet i små aktörers projekt är det svårt att samla in självfinansieringsandelen
- Få aktörer i Lappland

Vattenföringen och vattenståndet i de reglerade vattnen görs mer naturliga

Varför är detta centralt?

- Onaturlig variation i vattenföringen i reglerade strömmande vatten och torrläggning av fåror försämrar vattenorganismernas livsmiljö
- Regleringen av vattenföringen kan ha en negativ inverkan på fiskarnas vandringsbeteende och fiskledernas funktion
- Regleringen av sjöarna försämrar särskilt strandzonens status och levnadsförhållandena för de organismer som lever där

Vad har gjorts för att minska skadorna?

- En utredning av utvecklingen av regleringen har gjorts i Tengeli älvs avrinningsområde
- Fiskvägar har planerats i samarbete mellan Tornedalens Kraft, Pello samt kommunerna i Övertorneå och NTM-centralen i Lappland. Byggandet av fiskvägar vid regleringsdammarna i Portimojärvi och Haapakoski har fått vattenhushållningstillstånd av regionförvaltningsverket hösten 2023.

Vad fördröjer uppnåendet av målen?

- Utvecklingen av regleringen kräver en omfattande dialog, lång planering och ofta även tillståndsbehandling
- En förändring i regleringen som är önskvärd med tanke på målen för vattenvården kan orsaka olägenheter för t.ex. kraftekonomin och målen för översvämningsskyddet, vilket kräver att intressena samordnas.
- Definitionen av betydande olägenhet i klassificeringen av kraftigt modifierade vatten har inte varit entydig.
- Regleringstillstånden enligt vattenlagen är oftast permanenta och det är arbetsdrygt att ändra dem utan tillståndshavarens medverkan.
- Effekterna av åtgärderna för att utveckla regleringen kan synas först efter en lång tid.

Istandsättning av sjöar

Varför är detta centralt?

- Den långvariga externa näringsbelastningen har förändrat flera sjöars status så mycket att eutrofieringen delvis upprätthålls av sjöns inre processer och sjöar har blivit inre belastade.
- Förbättringen av statusen i sjöar som lider av inre belastning kan påskyndas förutom genom att minska den externa belastningen även genom istandsättningsåtgärder som minskar den inre belastningen och eutrofieringsskadorna
- 15 sjöar i vattenförvaltningsområdet har sämre än god status på grund av den inre belastningen eller så riskerar statusen att försämrans.

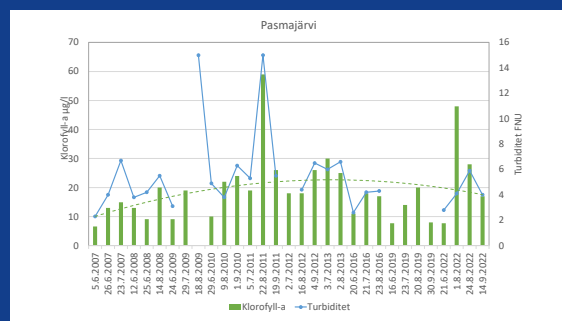
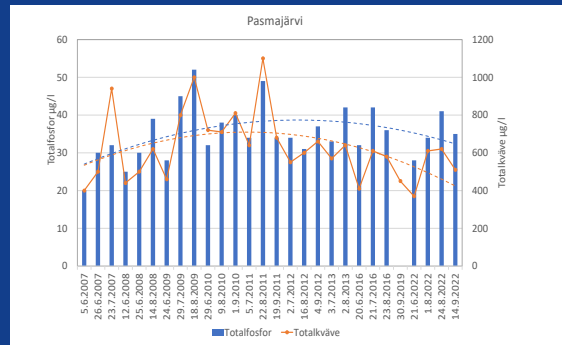
Vad har gjorts för att minska skadorna?

- Istandsättningen av eutrofierade sjöar har främjats genom att rikta vattenvårdsunderstöd till objekt med sämre än god status eller vars status riskerar att försämrans
- Istandsättningsprojekten för sjöar har oftast omfattat intensivfiske eller vårdfiske och slätter samt i vissa fall även åtgärder som vidtas i avrinningsområdet för att minska belastningen.
- Man har strävat efter att aktivera lokala aktörer till istandsättningsprojekt med hjälp av VESKU i Lappland 2019–2022

Vad fördröjer uppnåendet av målen?

- I många fall skulle en förbättring av den eutrofierade sjöns status förutsätta en minskning av den diffusa belastningen från avrinningsområdet, men det har inte funnits tillräckligt med resurser för att främja, planera och genomföra åtgärderna i avrinningsområdet (t.ex. NTM-centralen, Skogscentralen).
- En utmaning har också varit att rikta olika aktörers istandsättningsprojekt till samma avrinningsområde, vilket skulle ge bättre nytta och effekt för vattendraget.
- Markägarnas intresse och inställning till istandsättningsprojekt varierar, projektens självriskandel har ansetts vara för stor.
- I Lappland råder också brist på kunniga planerare av vattenskydds konstruktioner som minskar belastningen i avrinningsområdet.

Ett exempel på ett istandsättningsobjekt i vattenförvaltningsområdet är Pasmajärvi i Kolari, som klassificerades som måttlig 2019. Medelvattenståndet i sjön har höjts med cirka 45 cm i ett istandsättningsprojekt som genomfördes 2013 – 2015. Vårdfiske har gjorts i sjön 2020 – 2022. Fisk har avlägsnats 44 kg/ha/år. Småskaligt vårdfiske har bedrivits i sjön på egen hand även tidigare på 2000-talet. Näringshalterna i sjön verkar ha en något sjunkande trend sedan 2011. Även halten av klorofyll-a verkar ha minskat något under de senaste åren. Vårdfisket i sjön fortsätter 2023 och vattenkvaliteten och den biologiska statusen i sjön följs upp nästa gång 2025.

Exempel på saker att fundera på i responsen

- Hur kan istandsättningsåtgärderna i vattendragen främjas?
- Vilka utvecklingsbehov finns i lagstiftningen?
- Hur borde modellerna för genomförande och finansiering av åtgärderna utvecklas?

4. Förbättra vattenvårdsåtgärdernas effektivitet

Utvecklingen av informationsmässiga, ekonomiska och juridiska styrmedel har en central roll i främjandet av målen för vattenvården. Miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet har till många delar huvudansvaret för att främja och verkställa styrmedlen, men en stor grupp förväntas delta i främjandet av dem. Utgångspunkten för genomförandet av riktiga och effektiva vattenvårdsåtgärder är att bl.a. beslutsfattare, myndigheter, rådgivare, planerare och verksamhetsutövare samt projektledare ska vara medvetna om olika verksamheters konsekvenser för vattendragen och möjligheter att minska eller förebygga skadliga effekter på ett kostnadseffektivt sätt.

Varför är detta centralt?

- Lagstiftningen ställer ramvillkor för olika verksamheters olägenheter för vattendragen och minskningen av dem.
- Med befintliga stöd- och finansieringssystem kan man inte effektivt rikta åtgärder till områden där behovet är störst eller tillräckligt stort för att genomföra de åtgärder som är mest effektiva med tanke på målen för vattenvården
- Finansieringen är inte tillräcklig eller riktas inte till åtgärder som är effektiva med tanke på vattenvården
- Åtgärderna riktas inte till områden där behovet är störst
- Uppföljningen av åtgärderna är delvis bristfällig och svår.
- Genom samarbete kan man öka förståelsen för olika aktörers mål och synpunkter och på så sätt öka engagemanget för att främja vattenvården samt vattenvårdens godtagbarhet.
- Genom nätverk och samarbete delar man kompetens och ökar lärandet.
- Ett tvärsektorielt, regelbundet samarbete mellan aktörer som ansvarar för nyttjande, vård och skydd av vatten och andra naturresurser är en förutsättning för att planeringen av avrinningsområden ska bli vanligare.

Vad har gjorts för att förbättra effektiviteten?

- I de nya stödsystemen för jordbruket (CAP27) och skogsbruket (METKA) beaktas målen för vattenvården
- Verkställandet av vattenvården har främjats genom finansieringsprogram, såsom Programmet för effektiviserat vattenskydd, Nousu-programmet (vandringfiskar) och livsmiljöprogrammet Helmi
- Vattenförvaltningsplanen beaktas i myndigheternas verksamhet, såsom tillståndsbehandling och utlåtanden
- Samarbetsnätverk har skapats inom ramen för VESKU-projekten i Lappland
- Samarbete mellan vattenvårdsmyndigheterna i Nordkalotten har bedrivits sedan den första planeringsomgången

Vad borde förbättras?

- Stöd- och finansieringssystemen kan inte effektivt rikta åtgärder till de områden där behovet är störst.
- Stöden är inte bundna till de uppnådda effekterna
- Identifiering av målen för vattenvården även i lagar som styr markanvändningen
- Samarbetsnätverken är ofta beroende av kortvarig projektfinansiering

Exempel på saker att fundera på i responsen

- Vilka vore de mest effektiva styrmedlen?
- Hur utvecklas processerna och samarbetet för att effektivisera verkställandet?
- Hur stärks finansieringen av verkställandet?
- Hur kunde planeringen av åtgärderna förbättras?

Arbetsprogram och tidtabell för översyn av planen

Uppdateringen av vattenförvaltningsplanerna och översynen av åtgärdsprogrammen för vårdperioden 2028–2033 framskrider stegvis inom de tidsfrister som anges i vatten- och havsförvaltningslagen (Bild 6). Bedömningarna av yt- och grundvattnens status färdigställs under 2025 och kommer att läggas fram i och med förslaget till vattenförvaltningsplan innan klassificeringen av vattnens status slutgiltigt fastställs.

TIDTABELL FÖR PLANERINGEN AV VATTENVÅRDEN FRAM TILL 2027

	2024				2025				2026				2027			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Samråd om arbetsprogrammet, tidtabellen och centrala frågor	◇	◇														
Samråd om utarbetandet av miljörapporten och dess innehåll	◇	◇														
Översyn av vattenförekomsternas särdrag																
Uppdatering av övervakningsprogram för yt- och grundvatten																
Rapportering om åtgärderna i den föregående vattenförvaltningsplanen																
Justeringar av namngivningen av kraftigt modifierade vatten																
Bedömningar av yt- och grundvattnens status (klassificering)																
Fastställande av vattenförekomstspecifika miljömål																
Uppdatering av åtgärdsprogram																
Utarbetande av förslag till vattenförvaltningsplan																
Utarbetande av en miljörapport om vattenförvaltningsplanen																
Samråd om förslaget till förvaltningsplan																
Samråd om miljörapporten																
Komplettering av förslaget på basis av samråd																
Behandling av vattenförvaltningsplaner i statsrådet																
Samarbetsgruppernas deltagande																
Genomförande och uppföljning av åtgärderna i föregående omgång																

■ 2024 ■ 2025 ■ 2026 ■ 2027 ◇ Samråd

Genomförandet av åtgärds- och övervakningsprogrammet inleds 2028

Bild 6. Tidtabell för planeringen av vattenvården kvartalsvis (1–4) fram till slutet av 2027.

Genomförandet av vattenvårdsåtgärderna och deras effektivitet följs upp kontinuerligt. Läget för genomförandet av åtgärderna rapporteras till EU i slutet av 2024. Åren 2025–2026 preciseras miljömålen för vattenvården och de åtgärder som behövs för att uppnå dem planeras. År 2026 färdigställs ett förslag till reviderad vattenförvaltningsplan. Den färdigställs utifrån responsen från samrådet och godkänns i statsrådet före utgången av 2027.

Miljökonsekvensbedömning

Som en del av beredningen av vattenförvaltningsplanen och tillhörande åtgärdsprogram görs en **miljöbedömning** enligt lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program. Syftet med bedömningen är att identifiera och beskriva de direkta och indirekta konsekvenserna av genomförandet av planerna för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, marken, vattnet, luften, klimatet, växtligheten, organismerna och den biologiska mångfalden, samhällsstrukturen, den byggda miljön, landskapet, stadsbilden och kulturarvet samt utnyttjandet av naturresurserna. Även växelverkan mellan ovan nämnda faktorer ska bedömas. Miljöbedömningen omfattar två offentliga samråd, varav det första nu pågår. Den gäller inledandet av beredningen av miljörapporten.

Utgångspunkten för planeringen av vattenvården är att förbättra eller upprätthålla ytvattens ekologiska och kemiska samt grundvattnens kemiska och kvantitativa status. Konsekvenserna av genomförandet av vattenförvaltningsplanen för vattnens status bedöms som en del av den egentliga planeringen. Även kostnaderna bedöms på enhetliga grunder i hela landet som en del av planeringen av åtgärderna. Miljöbedömningen enligt SMB-lagen omfattar dock många andra konsekvenser som ska bedömas. Med tanke på vattenvården är det viktigt att följande konsekvenser inkluderas i granskningen:

- Konsekvenser för vattenförsörjningen
- Konsekvenser för näringsgrenarna
- Konsekvenser för vattenkraftsproduktionen
- Konsekvenser för fastighetens/markens värde
- Konsekvenser för rekreationsanvändningen
- Konsekvenser på naturens mångfald
- Konsekvenser för vattennaturen och vattenekosystemen
- Konsekvenser för landekosystem som är beroende av grundvattnet
- Konsekvenser för översvämningsskyddet
- Konsekvenser för målen för havsvården
- Konsekvenser för hälsan och säkerheten
- Konsekvenser för klimatförändringen och anpassningen till den
- Konsekvenser för landskapet, samhällsstrukturen, den byggda miljön, stadsbilden och kulturarvet

De ovan uppräknade mest betydande konsekvenserna utgör en bedömningsram som utnyttjas vid valet av åtgärder som förbättrar vattnens status. Utvärderingsramen tillämpas på varje fråga som granskas. När man till exempel granskar konsekvenserna av grundvattnen plockar man från ramen ut de konsekvenser som är centrala för grundvattnen. Eventuella andra konsekvenser kommer också att identifieras.

NTM-centralerna som ansvarar för planeringen utreder och bedömer i samarbete med sina egna samarbetsgrupper de mest betydande miljökonsekvenserna av de åtgärder eller åtgärdsgrupper som granskas i vattenförvaltningsplanen. Granskningen görs för de åtgärder som har betydande konsekvenser eller eventuella åsiktsskillnader. Konsekvenserna jämförs med en alternativ situation där åtgärderna inte genomförs. Även betydelsen av konsekvenserna bedöms. Avsikten är inte att göra separata utredningar eller undersökningar för bedömningen, utan den grundar sig på befintlig information. Därför är det till exempel viktigt att samarbetsgrupperna deltar.

De betydande miljökonsekvenserna av genomförandet av vattenförvaltningsplanen sammanställs i en miljörapport som dessutom innehåller följande uppgifter:

- det huvudsakliga innehållet i vattenförvaltningsplanen, målen och hur planen förhåller sig till övriga planer och program,
- miljöns nuvarande tillstånd och dess utveckling ifall vattenförvaltningsplanen inte verkställs,
- miljöns särdrag inom det område som sannolikt påverkas vid en översvämning,
- miljöproblem och skyddsmål som är relevanta för vattenförvaltningsplanen,
- åtgärder som förhindrar, minskar eller eliminerar olägenheter,
- grunderna för valet av alternativ,
- en beskrivning av hur bedömningen är utförd,
- en beskrivning av genomförandet av uppföljningen

Miljörapporten och ett lättfattligt sammandrag av den inkluderas i förslaget till vattenförvaltningsplan. Responsen från samrådet om miljörapporten beaktas när planen färdigställs. Statsrådet kommer i sinom tid att informera om godkännandet av planen och den färdiga planen och programmet kommer att läggas fram offentligt.

Bedömning av gränsöverskridande miljökonsekvenser

Om planernas eller programmens miljökonsekvenser överskrider statsgränserna, ordnas bedömningsförfarandet i samarbete med en annan stat. Förslaget till vattenförvaltningsplan för Torne älvs vattenförvaltningsområde och förfarandet för miljökonsekvensbedömning i anslutning till det ska meddelas till den ansvariga myndigheten i Sverige i enlighet med artikel 10 i protokollet om strategisk miljöbedömning. Finlands miljöcentral sköter informations- och samrådsuppgifter enligt konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen).

Information och de viktigaste informationskällorna

För översynen av förvaltningsplanen och själva arbetet bereds i varje vattenförvaltningsområde två samrådshandlingar, i vilka man önskar olika instansers ställningstaganden under ett halvt års samråd:

- Arbetsprogram för vattenvården och centrala frågor 2028–2033 (samråd: 15.12.2023–17.6.2024) och som en del av detta inledande av miljöbedömning enligt SMB-lagen.
- Förslag till vattenförvaltningsplan fram till 2033 (samråd: 2026–2027; tidpunkten fastställs senare) och som en del av den en miljörapport enligt SMB-lagen.

Kungörelserna och handlingarna som gäller vattenförvaltningsområdet finns i regel till påseende i elektronisk form. Allt material finns på sidan www.ymparisto.fi/sv/naturen-vatten-och-hav/vatten-och-vattendrag/vatten-och-havsskydd > vattenskydd. NTM-centralerna begär dessutom utlåtanden av centrala myndigheter, aktörer och andra instanser inom sitt eget verksamhetsområde.

Mer information om såväl samråd som vattenvård får du i allmänhet från NTM-centralen i ditt område. Mer information om vattenvården finns på webbplatsen:

- Den riksomfattande webbplatsen för vattenvården: www.ymparisto.fi/sv/naturen-vatten-och-hav/vatten-och-vattendrag/vatten-och-havsskydd
- Miljöförvaltningens tjänst för öppen information: www.syke.fi/sv-FI/Oppen_information
- Den gemensamma webbtjänsten för sjöar och havsområden: www.jarviwiki.fi
- Information om vattnens status: [Vattenkarta](#)

Kontaktuppgifter

Respons på samrådet ges på webbplatsen lausuntopalvelu.fi eller skickas till NTM-centralen i Lapplands registratorskontor (helst i word-format): NTM-centralen i Lappland, PB 8060, 96101 Rovaniemi; tfn:0295 037 000, E-post: [kirjaamo.lappi\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.lappi(at)ely-keskus.fi)

Mer information om samrådet och vattenvården får du på NTM-centralens webbplats eller av kontaktpersonerna (e-postadresser: fornamn.efternamn@ely-keskus.fi)

NTM-centralen i Lappland

- Jari Pasanen
- Pekka Räinen
- Anne Lindholm (grundvattnen)

Presentationsblad

Publikationens serie och nummer: Rapporter 81/2023

Ansvarsområde: Miljö och naturresurser

Författare: Jukka Ylikörkkö (red.), Pekka Ränä, Annukka Puro-Tahvanainen, Niina Karjalainen

Publikationens titel: Väsentliga frågor och arbetsprogram för vattenvården i Torne älvs vattenförvaltningsområde 2028–2033

Sammandrag:

Målet för vattenvården är att med hjälp av ett omfattande samarbete bevara en god status i vattnen samt förbättra vattnens status där den har kunnat försämrats. Inom vattenvården pågår en fjärde planeringsomgång då planerna ses över och vattenförvaltningsplanerna bereds fram till 2033. Torne älvs vattenförvaltningsområde är gemensamt med Sverige och planerna samordnas. Detta dokument innehåller arbetsprogrammet för planeringen och de centrala frågorna i vattenförvaltningsområdet. Samrådet för handlingen är 15.12.2023–17.6.2024. Som stöd för planeringen önskas respons bland annat om genomförandet av planeringen och tidtabellen samt om möjligheterna att påverka; om frågor som gäller utarbetandet av miljörapporten och innehållet; om centrala problem och utvecklingsbehov i anslutning till vattnens status; om metoder och åtgärder med vilka vattnens status kan förbättras samt om finansierings- och samarbetsmöjligheterna.

De centrala temana för vattenvården i Torne älvs vattenförvaltningsområde gäller skydd av grundvatten, hantering av vatten och belastning som utgår från avrinningsområdet, istandsättning av vattenlivsmiljöer samt förbättring av vattenvårdsåtgärdernas effektivitet. Mer information om vattenvården på webbadressen: www.miljo.fi/paverkavattnen..

Nyckelord (enligt Allärs): vattenvård, vattendragens tillstånd, program (planer), tidtabeller, frågor, vattenvårdsområden, Torne älv

ISBN (PDF) 978-952-398-211-6

ISSN (webbpublikation): 2242-2854

URN URN:ISBN:978-952-398-211-6

Julkaisun osoite: www.doria.fi/ely-keskus

Språk: Svenska

Sidantal: 29

Utgivare / Förläggare: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland

Förläggningsort och datum: Rovaniemi 2023

Kuvailulehti

Julkaisusarjan nimi ja numero: Raportteja 81/2023

Vastuualue: Ympäristö ja luonnonvarat

Tekijät: Jukka Ylikörkkö (toim.), Pekka Räinen, Annukka Puro-Tahvanainen, Niina Karjalainen

Julkaisun nimi: Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Tornionjoen vesienhoitoalueella 2028–2033

Tiivistelmä:

Vesienhoidon tavoitteena on laajan yhteistyön avulla säilyttää hyvä vesien tila sekä parantaa vesien tilaa siellä, missä se on päässyt heikentymään. Vesienhoidossa on meneillään neljäs suunnittelukierros, jolloin suunnitelmia tarkistetaan ja vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2033 valmistellaan. Tornionjoen vesienhoitoalue on yhteinen Ruotsin kanssa ja suunnitelmat sovitaan yhteen. Tämä asiakirja sisältää suunnittelun työohjelman ja vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset. Asiakirjasta kuullaan 15.12.2023–17.6.2024. Suunnittelun avuksi palautetta toivotaan muun muassa suunnittelun toteutuksesta ja aikataulusta sekä vaikuttamismahdollisuuksista; ympäristöselostuksen laatimiseen ja sisältöön liittyvistä asioista; vesien tilaan liittyvistä keskeisistä ongelmista ja kehittämistarpeista; keinoista ja toimista, joilla vesien tilaa voidaan parantaa sekä rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksista.

Tornionjoen vesienhoitoalueella vesienhoidon keskeiset teemat liittyvät pohjavesien suojeluun, valuma-aluelähtöiseen vesien ja kuormituksen hallintaan, vesielinympäristöjen kunnostamiseen sekä vesienhoitotoimien vaikutavuuden parantamiseen. Lisätietoa vesienhoidosta verkko-osoitteessa: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

Asiasanat (YSO:n mukaan): Vesienhoito, vesien tila, aikataulut, ohjelmat (suunnitelmat), keskeiset kysymykset, vesienhoitoalueet, Tornionjoki

ISBN (PDF) 978-952-398-211-6

ISSN (verkkojulkaisu) 2242-2854

URN URN:ISBN:978-952-398-211-6

Julkaisun osoite: Julkaisu on saatavana vain verkossa: www.ymparisto.fi/vesienhoitoalue/vuoksi, www.ymparisto.fi/vesienhoito, www.ely-keskus.fi/julkaisut sekä www.doria.fi

Sivumäärä: 29

Kieli: Ruotsi

Kustantaja /Julkaisija: Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kustannuspaikka ja -aika: Rovaniemi 2023

RAPPORTER 81 | 2023

**VÄSENTLIGA FRÅGOR OCH ARBETSPROGRAM FÖR VATTENVÅRDEN I TORNE ÄLVS
VATTENFÖRVALTNINGSOMRÅDE 2028 – 2033**

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland

ISBN 978-952-314-211-6 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2846 (tryckt)

ISSN 2242-2854 (webbpublikation)

URN:ISBN:978-952-314-211-6

www.doria.fi/ely-keskus | www.ntm-centralen.fi